

Păpuși - în timp de pace și război

Anca Doina CIOBOTARU

Rezumat: Crizele sociale, indiferent de intensitate, sunt asociate – de regulă –, cu sistemele socio-politice. Această premisă poate declanșa întrebarea: ce poate determina asocierea păpușilor cu un astfel de context? O întrebare care a răsărit în mintea multor cercetători, incitându-i să caute, să afle, să interpreteze.

Chiar și o simplă radiografiere spațio-temporală a istoriei teatrului de animație ne determina să observăm faptul că situațiile de criză atrag reacții/ răspunsuri cu forme spectaculare, ce pot fi subordonate: dorinței de a transmite un mesaj (cu influență), de a induce un anumit tip de receptare a situației de criză, unei tendințe educaționale, unui curent artistic – structurat ca o formă de răspuns –, unui curent de opinie – cu sau fără influențe politice. Delimitările sunt pur teoretice, interferențele dintre acestea reprezentând o realitate de necontestat. Ne vom opri doar asupra câtorva exemple, pe care le considerăm semnificative pentru aceste trei direcții de analiză ale ipotezei de studiu propusă, lista exemplurilor fiind, în mod cert, aproape imposibil de cuprins; efemeritatea artei teatrale face ca istoria sa să fie greu de refăcut. Dincolo de date, sisteme tehnice, titluri sau nume de păpușari, al căror traseu poate fi plasat sub semnul relativității, există o constantă: prezența păpușilor schimbă perspectiva. Asupra acestui aspect am vrea să re/atragem atenția, marcând un posibil traseu al unei viitoare cercetări mai ample.

Cuvinte cheie: Teatrul de păpuși, război, păpușari, atitudine, tendințe

Ipostaze ale relației dintre teatru și criză

Diana COZMA

Rezumat: Lucrarea de față își propune să analizeze relația dintre teatru și criză din perspectiva condiției teatrului de explorare a situațiilor limită, situații de criză. Impactul crizei asupra modului de a gândi teatrul configurează abordări în care teatrul chiar dacă nu oferă soluții crizei, contribuie la identificarea unor posibile căi de soluționare prin capacitatea sa de a descrie manifestarea unei crize pe diferite paliere. Această relație este ilustrată prin munca lui Antonin Artaud, Living Theatre, Jerzy Grotowski și Samuel Beckett. Totodată lucrarea pornește în abordarea sa de la considerarea faptului că teatrul se confruntă în actuala pandemie cu o criză specifică și anume criza publicului.

Cuvinte cheie: criză, molimă, mască, izolare, individ, colectivitate

Jocul dragostei și al întâmplării sau marivaudajul în vremea crizei pandemice

Ana-Magdalena PETRARU

Rezumat: În articolul de față ne propunem o interpretare-cronică de spectacol a unei opere nemuritoare, prin clasicismul și actualitatea sa, *Jocul dragostei și-al întâmplării* după introducerea în ceea ce a rămas în istorie drept marivaudaj, autorul și opera sa (în traducere). Pusă în scenă în context pandemic și adaptată

corespunzător, iubirea sinceră, prejudecățile și barierele date de diferența de clasă socială în travesti-ul amoros se păstrează, iar filologul și spectatorul amator deopotrivă rețin comedia amoroasă spumoasă cu fin iz psihologic.

Cuvinte cheie: adaptare pandemică, marivaudaj, traducerea operei dramatice, cuplul slugă-stăpân.

Teatrul liric – între *#rezist* și *#exist*

Stanca Maria BOGDAN

Rezumat: În general, artele și, în special, artele spectacolului se dovedesc a fi deopotrivă atât afectate, cât și sensibile, reactive în fața convulsiilor societale, îndiferent de natura acestora. Instituțiile de spectacole sunt dependente nu doar de publicul pe care și l-au creat, ci, îndeosebi, de finanțările prin intermediul cărora își pot formula și transmite mesajul artistic. Per ansamblu, stările de criză sunt asociate unui context negativ, exprimând o etapă marcată de mari dificultăți (financiare, economice, politice) care se repercutează într-un efect de domino asupra tuturor domeniilor. În astfel de situații, instituțiile de cultură, cu precădere cele de spectacole și mai ales teatrele lirice devin una dintre victimele predilecte supuse raționalizării resurselor, fiind considerate dispensabile, un pion perfect de sacrificiu. Dar, în momentele culminante ale unei crize, precum Pasărea Phoenix, pe relația creator-artist, spectacolele culturale își asumă să devină un factor social coagulant, motrice, regeneratoare. Este ceea ce, de pildă, pentru identitatea românească, a constituit-o la momentul apariției și reprezentării sale opereta lui Ciprian Porumbescu, „Crai Nou”.

Cuvinte cheie: arte, teatru liric, criză, identitate, Ciprian Porumbescu

Criza formelor artistice după 1945; abstracționismul și dilema teatru absurd *versus* teatru abstract

Cristian RUSU

Abstract: Studiul de față își propune o rediscutare a ideii de catalogare de către Martin Esslin în 1961 a teatrului postbelic ca fiind „absurd” și propune o luare în considerare a unei noi paradigme: „teatrul abstract”. În marea criză existențială și artistică declanșată de încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, arta postbelică se orientează către o expresie abstractă ce va domina deceniile 5 și 6 ale secolului 20. Un studiu panoramic al celui de-al doilea val al avangardei reprezentat de arta abstractă ar putea include și aceste texte dramatice în marele curent abstract al perioadei. Acest demers ar putea redeschide, în spiritul analizei aceluși *Zeitgeist*, o discuție fructuoasă, integrând și arta teatrului în marele spirit abstracționist postbelic.

Cuvinte cheie: criza limbajului artistic după 1945; arta abstractă; noul iconoclast; teatrul absurdului; teatrul abstract

Departamente de artă

Liviu NEDELICU

Rezumat : Pe scena artistică comercială și independentă, artistul / artista și curatorul care abordează subiecte sociopolitice sunt prezențe recurente, explicate de Beti Zerovc, istorică de artă, prin răspândirea curatoriatului însoțit de un discurs politizat despre cum arta și instituțiile sale pot contribui la construirea unei lumi mai bune, mai egalitare, mai libere. În acest articol, îmi voi concentra atenția asupra artiștilor și artistelor care abordează chestiuni sensibile din societate fie pentru a le face vizibile, fie pentru a oferi alternative posibile, apelând la performance, ca mijloc de expresie artistică datorită caracterului său imaterial și pentru imediatitatea specifică pe care o implică.

Propun o scurtă incursiune în istoria performance-ului în zona artelor vizuale, pentru a trece în revistă rolul acordat artei aflată într-o relație strânsă cu societatea, într-o relație transversală și de proximitate cu privitorul, într-o relație, adesea, critică cu instituțiile artistice. În final, voi prezenta o serie de proiecte artistice derulate în ultimii zece ani în România, pentru a explora dinamica artă – societate – artist – spectator – instituție și pentru a identifica problemele sensibile angajate și formele, valorile, modurile de viață pe care proiectele de performance art le propun.

Cuvinte cheie : performance, societate, efemer, criza individului, dezvoltare tehnologică

Consumul de artă în perioade de crize

Mariana GHIȚULESCU

Rezumat : De la izbucnirea pandemiei de coronavirus, sectorul artelor și culturii se confruntă cu o situație paradoxală. În timp ce cererea de conținut cultural și creativ s-a intensificat de-a lungul perioadei de închidere și accesul digital a devenit mai critic decât oricând, indicatorii economici prevăd că sectorul cultural va fi unul dintre cele mai afectate și probabil unul dintre cele care se vor recupera lent. Dincolo de inițiativele pe termen scurt, cum ar fi sondajele sau colectarea de date, care vizează să ofere artiștilor și intermediarilor sprijin financiar și logistic, atât academicienii, cât și practicienii trebuie să se angajeze într-o gândire comună asupra viitorului consumului de artă, în special din perspectiva consumatorului. Acest articol abordează principalele provocări cu care se confruntă economia artelor și culturii în perioadele de criză globală a sănătății, identificând specificul bunurilor și serviciilor culturale. Mai precis, lucrarea arată măsura în care modelele tradiționale de consum au fost afectate și ce cercetări sunt necesare pentru a dezvolta soluții durabile. Susținem că consumatorii vor fi actori critici în procesul de recuperare, iar în acest sens sunt sugerate patru direcții de cercetare: colectarea datelor privind practicile culturale ale consumatorilor; consumatorii și experiența culturală digitală; implicarea și fidelitatea consumatorilor în artă și cultură; bunăstarea consumatorilor.

Cuvinte cheie: consum de artă, perioade de criză, comportamente ale consumatorilor, consum digital

Mentalitatea războiului și moștenirea brechtiană

Alexandra FELSEGHI

Rezumat: Prezentul articol dorește să ilustreze modul în care cele două războaie mondiale și efectele lor la nivel socio-politic au produs schimbări esențiale atât în mentalul colectiv, cât și în mijloacele de receptare și de construcție ale esteticii brechtiane. Pornind de la ideea că întreaga operă a dramaturgului german se află sub influența crizelor sociale, miza expunerii constă în a prezenta succint câteva elemente care au stat la baza moștenirii culturale întâlnite astăzi în sfera teatrului postdramatic. Fie că vorbim despre noua dramaturgie britanică, germană, americană, română, sau despre artiștii de pretutindeni care practică teatrul documentar și care, pe lângă implicarea în procesul scenic, dețin și o funcție activă social, această moștenire joacă un rol esențial în dezvoltarea gândirii critice a spectatorilor. Mai mult, ea reprezintă esența comunicării directe dintre scenă și sală.

Cuvinte cheie: Brecht, reprezentăție, teatrul epic, autor operativ, război

SAVAGE STAGING

(*performance Savage/Love*)

Procese creative de extindere tactilă a sinelui în actul de „a iubi” Alterarea relațiilor de cuplu în actul cotidian și cel performativ

Raluca LUPAN

Rezumat: Subiectul prezentei cercetări este o radiografie a metamorfozării artistice în tranziția profesională de la actul de a performa la actul de a regiza și coregrafia. Implementarea procesului de tranziției de la actorie la regie și coregrafie a fost documentat și analizat, în contextul adaptării tehnicilor de actorie și dans utilizate în funcție de necesitățile actului artistic prin metoda *practice as research*. Metodele de creație și re-evaluarea lor au fost supuse unei atente analize pornind de la interogațiile și meditațiile profesionale ale echipei artistice.

Cuvinte cheie: a iubi, a performa, schemata-corporală, experiență estetică, conștientizare încorporată

Teatrul regizoral, lumea muzicală și teatrală a epocii moderne

Peter VENCZEL

Rezumat: Această lucrare are ca și scop în mod cronologic și foarte rezumat disecția legăturilor, conviețuirilor, colaborărilor, influențelor reciproce de-a lungul timpurilor între platforma artei teatrale și a artei muzicii precum și influența literaturii asupra muzicii și a doctrinelor regizorale.

Cuvinte cheie: Compozitor, regizor, teatru, scenă, scenograf, dans, balet, muzică, instrument, literatură, scriitor, dramaturg, orchestrație, costume.

Presa culturală în vreme de război

Oana-Nicoleta BARTOȘ-AGAVRILLOAIE

Rezumat: Din momentele de criză ale societății derivă, de multe ori, o recesiune pe plan cultural. Însă se poate asista și la un ecou pozitiv, datorat reamintirii rolului culturii în plan social. Războiul de Independență al României a reprezentat un eveniment istoric important; în același timp, a deblocat fluxul informațional, acutizând grija pentru artă, mai ales că în perioadele tulburi ale societății, mediul cultural-artistic are abilitatea de a forma un refugiu pentru oamenii agasați de presiunile vremii. Lumea teatrului nu a rămas inertă; actorii și dramaturgii timpului s-au implicat. Au preluat vibrația epocii, s-au solidarizat cu cei care luptau pe front, pentru ca visul țării – independența – să devină realitate.

Cuvinte cheie: Războiul de Independență al României, secolul al XIX-lea, cultură, presă culturală

Despre marasm, paroxismul lui „ca și” și alte crize

Victor GIURESCU

Rezumat: Într-una dintre vorbele sale de duh, Albert Einstein spunea că „Incompetența reprezintă criza reală”. Relativitatea cuvântului „incompetență” ne face să credem că interdependențialitatea gândului einsteinian, exprimat atât de simplu și concret, se îndreaptă și spre artă. Criza nu este încasată de om ca pe o fază de tranziție. Pentru el înseamnă o schimbare majoră. În general în rău și care nu se termină foarte repede. De obicei crizele se întind pe durata a câtorva ani și au la bază manipularea pieței care permite inițiatorului, uneltitorului, să dispună după bunul plac de urmările complotului. Societatea românească începe să intre în tot soiul de colapsuri: ba economice, ba politice, ba educaționale, ba culturale. Educația, care are un rol definitoriu pentru individ și pentru societate, cu implicații economice, culturale și sociale, începe să dea rateuri. Este mare nevoie de o retreatralizare a teatralității în teatru.

Cuvinte cheie: marasm, criză, talent, teatralizare, geniu.

Artele spectacolului și momentele de criză ale societății

Bogdan Petre VLADU

Rezumat: Momente de criză majoră ale unei societăți subjugată de interese economice și identitare. Blocarea artelor spectacolului în intenția subjugării comunității prin eliminarea formelor de rezistență psihică în momente de criză? Este criza medicală un motor de acaparare economică în defavoarea menținerii sănătății psihice a populației? *Corectitudinea politică* are puterea de a schimba percepția asupra realității imediate? Putem să ne raportăm la trecutul apropiat încercând să dezlegăm nodul gordian ce sufocă teatrul, în această perioadă cu valențe inchizitoriale, în încercarea de a salva demersul spectacular?

Cuvinte cheie: Ontogeneză, Triadă, Spectacular, Conștiință, Pandemie.

Metodica organizării atelierului de arta actorului prin mijloace e-learning

Iulia URSA

Rezumat: Studiul de față prezintă demersul investigativ desfășurat, în condițiile deosebite impuse de situația pandemiei mondiale de SARS COV 2, cu scopul de a construi un model de desfășurare în sistem *e-learning* a activităților de învățare specifice studiului practic al artei actorului în liceele vocaționale de artă. Ipoteza noastră a urmărit să demonstreze că un demers de cercetare, care respectă o procedură științifică de desfășurare produce rezultate, pe care pedagogul de teatru le poate implementa determinând o evoluție pozitivă a abilităților și competențelor specifice în rândul subiecților-elevi. Metodologia îmbină două metode specifice de investigare: metoda cercetării analitice a bibliografiei în domeniu și studiul de caz. Cercetarea prezintă modul de organizare a activităților practice în sistem *e-learning* pe parcursul intervenției studiului de caz. Pentru măsurarea rezultatelor s-au analizat documentelor specifice și au fost chestionați subiecții-elevi prin interviuri semi-structurate. În secțiunea finală concluzionăm că implementarea acestui construct presupune ca pedagogul de teatru să aibă o abordare creativă și structurată, să folosească o logistică de desfășurare adecvată și să exploreze resursele unor sisteme accesibile de arhivare a metodelor de antrenament al actorului.

Cuvinte cheie: metodică, autoeducație, antrenamentul actorului, *e-learning*

Improvizația ca pedagogie a organicității într-o carte-manual de Victor Mihăilescu

Mihaela BEȚIU

Abstract: Lucrarea *Improvizația, pedagogia organicității* este o contribuție majoră, originală la cercetarea specifică domeniului Teatru și artelele spectacolului, în general, și arta actorului, în special, iar lectorul interesat de cele mai noi apariții editoriale, idei, metodologii vehiculate, mai ales dacă este de specialitate, o va parcurge literalmente cu pixul în mână. Volumul recenzat, având la bază o lucrare de doctorat gratificată cu titlul Summa cum Laude, se bazează pe o documentare temeinică, sursele de cercetare, citate în mod profesionist în lucrare, acoperă bibliografia esențială împletită cu cea de ultim moment pe specializarea *Teorie și estetică teatrală, Artă actorului și Improvizație teatrală* și pe domenii vaste, din care arta actorului își preia constant suportul în utilizarea instrumentelor acestora de analiză – *Psihologie, Pedagogie, Neuroștiințe*. Materialul este structurat în trei mari părți din a căror îngemănare rezultă teza originală a autorului – un compendiu al ideilor despre improvizație și metodologiilor specifice care devine, prin calitatea excepțională a documentării și aportul original al cercetării proprii, un *reper pentru actorii și pedagogii teatrali, pentru teoreticienii și practicienii domeniului*.

Cuvinte cheie: actorie, improvizație, teorie teatrală, psihologie, pedagogie, pedagogie teatrală, neuroștiință, practicieni ai teatrului, sistemul Spolin, sistemul Johnstone, sistemul Boal, sistemul Zinder, sistemul Viewpoints, metodologii de predare românești.